

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Χαρ. Τρικούπη 6-10
Ταχ. Κώδικας : 106 79 Αθήνα
Πληροφορίες : Φωτεινή Μανιμάνη
Τηλέφωνο : 213 133 9764
e-mail : f.manimani@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: 1. Υπουργείο Τουρισμού
2. Βουλευτές κ.κ. Β. Κεγκέρογλου και Χ. Γκόκα
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την με αριθ. πρωτ. 3126/29.07.2022 Αναφορά.

Σε απάντηση της με αριθ. πρωτ. 3126/29.07.2022 Αναφοράς, που κατέθεσαν οι Βουλευτές Βασίλης Κεγκέρογλου και Χρήστος Γκόκας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ) είναι αρμόδια για τον έλεγχο της συμβατότητας μέτρων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται από τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία με τους ενωσιακούς κανόνες κρατικών ενισχύσεων και την κοινοποίησή τους προς έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), εφόσον απαιτείται κοινοποίηση κατ' αρ. 108 παρ. 3 ΣΛΕΕ. Στις περιπτώσεις επομένως που λαμβάνει χώρα μέσω της ΚΕΜΚΕ κοινοποίηση προς έγκριση μέτρου ενίσχυσης κατ' αρ. 108 παρ. 3 ΣΛΕΕ, σχετικό αίτημα έχει υποβληθεί από τον επισπεύδοντα φορέα / Υπηρεσία, ο οποίος και θέτει και τις παραμέτρους εκάστου μέτρου και οι οποίες αξιολογούνται κατ' αρχάς από την ΚΕΜΚΕ ως προς τη συμβατότητά τους με το ενωσιακό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων και την αναγκαιότητα κοινοποίησης προς έγκριση στην ΕΕ. Επιπλέον, το κατά πόσο θα θεσπιστεί ad hoc μέτρο ενίσχυσης (ήτοι μέτρο που αφορά συγκεκριμένη επιχείρηση), όπως τα ως κάτωθι αναφερόμενα μέτρα υπέρ των αεροπορικών εταιρειών ή καθεσώς ενίσχυσης (ήτοι μέτρο δυνάμει του οποίου μπορούν να ενισχυθούν όσες επιχειρήσεις πληρούν τις τεθείσες προϋποθέσεις) εναπόκειται κατ' αρχήν στον επισπεύδοντα το μέτρο φορέα ή υπηρεσία, παρεκτός και εάν από το ενωσιακό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων δεν επιτρέπεται η χορήγηση ad hoc ενίσχυσης (π.χ. δυνάμει του Τμήματος 3.1 του Προσωρινού Πλαισίου βλ. κατωτέρω).

Σχετικά με τα μέτρα στήριξης αεροπορικών εταιρειών, αποτελούν κατ' αρχήν αρμοδιότητα του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών.

Συγκεκριμένα, ειδικά για τον κλάδο των αεροπορικών εταιρειών, μέσω της ΚΕΜΚΕ, κατόπιν σχετικών αιτημάτων των αρμόδιων φορέων κοινοποιήθηκαν, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

- η ad hoc ενίσχυση αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, σχετικά με την οικονομική ενίσχυση – αποζημίωση ειδικού σκοπού της αεροπορικής εταιρείας με την επωνυμία «Αεροπορία Αιγαίου

Α.Ε.», και το οποίο εγκρίθηκε με την αριθ. C (2020) 9641/23.12.2020 (SA 59462) απόφαση της ΕΕ με προϋπολογισμό 120 εκ. ευρώ.

- η ad hoc ενίσχυση αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, σχετικά με την οικονομική ενίσχυση της αεροπορικής εταιρείας Ellinair S.A. και η οποία εγκρίθηκε με την αριθ. C (2022) 3001/02.05.2022 (SA 62588) απόφαση της ΕΕ με προϋπολογισμό 6,8 εκ. ευρώ.

Περαιτέρω, έχει λάβει χώρα η προκοινοποίηση της ad hoc ενίσχυσης αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, σχετικά με την οικονομική ενίσχυση της αεροπορικής εταιρείας SKY EXPRESS για το χρονικό διάστημα Μάρτιος 2020 έως Οκτώβριος 2020 και αναμένεται η έκδοση της απόφασης από την ΕΕ. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την προκοινοποίηση το αιτούμενο ποσό ενίσχυσης ανέρχεται ως το ποσό των 13,9 εκ. €, αλλά στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με την ΕΕ με την διαδικασία διερεύνησης εκ μέρους της ΕΕ για το ύψος των επιλέξιμων δαπανών και τον ακριβή προσδιορισμό της μείωσης του κύκλου εργασιών της αιτούμενης εταιρείας, εκτιμάται ότι το τελικό ποσό της ενίσχυσης θα διαμορφωθεί σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα.

Όπως προαναφέρθηκε η επιλογή της κοινοποίησης ad hoc μέτρων ενίσχυσης υπέρ των ως άνω εταιρειών με βάση το αρ. 107 παρ. 2 β ΣΛΕΕ (αντί καθεστώτος πχ με αυτή ή άλλη ενωσιακή νομική βάση) δεν έγινε από την ΚΕΜΚΕ. Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται ότι και τα καθεστώτα που κοινοποιούνται με βάση το αρ. 107 παρ 2 β ΣΛΕΕ ιδίως στον τομέα των μεταφορών απαιτούν ενδελεχή έλεγχο κατά περίπτωση όλων των δικαιούχων που τελικώς θα υπαχθούν.

Σημειώνεται επίσης ότι με την αριθ. C (2020) 1863/19.03.2020 Ανακοίνωση της ΕΕ, όπως ίσχυε (Προσωρινό Πλαίσιο), εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη δύνανται να χορηγούν ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί οικονομικά, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού (Covid-19). Ειδικότερα, σύμφωνα με αυτή τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίσουν μέτρα ενίσχυσης δυνάμει του αρ. 107 παρ. 2 β ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα. Επιπλέον και πέραν των διαθέσιμων δυνατοτήτων με βάση το αρ. 107 παρ. 3 γ ΣΛΕΕ, στην ως άνω Ανακοίνωση η ΕΕ ανέλυσε τις δυνατότητες που τα κράτη μέλη διέθεταν με βάση το αρ. 107 παρ. 3 β ΣΛΕΕ, προκειμένου να χορηγήσουν ενισχύσεις προς ανάσχεση των συνεπειών της πανδημίας (Τμήματα 3.1-3.14). Σημειώνεται πως τα Τμήματα 3.1-3.12 έληξαν στις 30.06.22 και δεν μπορούν πλέον να αξιοποιηθούν, ενώ ειδικά το Τμήμα 3.13 για τις επενδύσεις για μια βιώσιμη ανάπτυξη και το Τμήμα 3.13 για τις ενισχύσεις φερεγγυότητας θα λήξουν στις 31.12.22 και 31.12.23 αντίστοιχα.

Συναφώς σημειώνεται πως η προϋπόθεση της μη προβληματικότητας για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις την 31.12.2019 και της μη υπαγωγής σε συλλογική διαδικασία αφερεγγυότητας πράγματι ήταν προϋπόθεση για τα περισσότερα εκ των Τμημάτων της Ενότητας 3 του Προσωρινού Πλαισίου, όχι όμως για τη θέσπιση μέτρων ενίσχυσης προς αποζημίωση δυνάμει του αρ. 107 παρ. 2 β ΣΛΕΕ.

Κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι κατά το παρελθόν είχε διαβιβασθεί ιεραρχικά στην ΚΕΜΚΕ σχετικό αίτημα ενίσχυσης της αεροπορικής εταιρείας IFLY προς αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας και ακολούθως είχε σταλεί η Γνωμοδότηση με α/α ΓΝ 065/2021 «Αίτημα χορήγησης κρατικής

ενίσχυσης στην εταιρεία IFLY A.E. για αποκατάσταση ζημιών λόγω της πανδημίας COVID-19» και αρ. πρωτ. εξερχομένου 77643 ΕΞ 2021/29.06.2021, η οποία επισυνάπτεται. Στην εν λόγω γνωμοδότηση είχαν αποτυπωθεί οι ενωσιακές νομικές βάσεις από άποψη δικαίου κρατικών ενισχύσεων που ήταν διαθέσιμες κατά τη χρονική στιγμή εκείνη για τη χορήγηση ενίσχυσης στην εν λόγω εταιρεία και σε γενικές γραμμές οι σχετικές κατά περίπτωση προϋποθέσεις και κατευθύνσεις. Τα αναφερόμενα σε αυτήν, που χάριν οικονομίας, δεν επαναλαμβάνονται στην παρούσα απάντηση θα ίσχυαν και για τις λοιπές επιχειρήσεις.

Όπως ωστόσο προαναφέρθηκε πλέον η ισχύς των Τμημάτων 3.1. – 3.12 του προσωρινού πλαισίου έχει λήξει και δεν μπορεί να αξιοποιηθεί προς χορήγηση ενισχύσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του covid19, ενώ τα Τμήματα 3.13 και 3.14 λήγουν 31.12.22 και 31.12.23 αντίστοιχα και απαιτούν καθεστώς ενίσχυσης. Επομένως διαθέσιμες δυνατότητες προς αποζημίωση ζημιάς λόγω της πανδημίας, ήτοι κατά βάσει λειτουργικών ζημιών φαίνεται, με την επιφύλαξη έλλειψης από πλευράς ΚΕΜΚΕ ειδικότερων πληροφοριών, πως είναι στην παρούσα φάση το αρ. 107 παρ. 2 β ΣΛΕΕ και ο κανονισμός de minimis 1407/2013 (καθώς και ο απαλλακτικός Εκ 651/2014 που όμως δεν προκύπτει να συντρέχουν σχετικές προϋποθέσεις επιμέρους άρθρων του). Σημειώνεται ωστόσο πως στην παρούσα χρονική στιγμή και με τη συσσωρευμένη εμπειρία της Γενικής Δ/σης Ανταγωνισμού της ΕΕ επί αιτημάτων ενίσχυσης λόγω της πανδημίας του Covid-19, η διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης αιτημάτων ενίσχυσης με βάση το αρ. 107 παρ. 2 β ΣΛΕΕ (το οποίο δεν έχει λήξει) έχει αυστηροποιηθεί κατά πολύ δεδομένης και της παρέλευσης σημαντικού διαστήματος από την εμφάνιση της πανδημίας covid-19.

Για λόγους πληρότητας αναφέρεται πως, κατ' εφαρμογή του Προσωρινού Πλαισίου και συγκεκριμένα επιμέρους Τμημάτων της Ενότητας 3 (δυνάμει του αρ. 107 παρ. 3 β ΣΛΕΕ), η ΚΕΜΚΕ, κατόπιν αιτημάτων των αρμόδιων φορέων, μερίμνησε για την κοινοποίηση προς την ΕΕ των ακόλουθων καθεστώτων, αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών, από το πεδίο εφαρμογής των οποίων, οι αεροπορικές εταιρείες δεν εξαιρούντο ρητά – ωστόσο καθ' ύλην αρμόδιες προς επιβεβαίωση αυτού είναι οι επισπεύδουσες σε αυτά Υπηρεσίες.

1. του καθεστώτος της επιστρεπτέας προκαταβολής το οποίο εγκρίθηκε με την με αριθ. C (2020) 2281 / 7.4.2020 (SA 56815) απόφαση της ΕΕ και των τροποποιήσεων του πρώτου κύκλου και του δεύτερου κύκλου τα οποία εγκρίθηκαν με την με αριθ. C (2020) 5404 / 31.07.2020 (SA 58047) όμοια, με τις αριθμ. C (2020) 8571 final / 27.11.2020 και C (2020) 9583 final / 21.12.2020 αποφάσεις της ΕΕ εγκρίθηκαν ο τρίτος και ο τέταρτος κύκλος και με την με αριθ. C (2021) 4754 final / 1.7.2021 εγκρίθηκε ο πέμπτος κύκλος του μέτρου, ενώ επιμέρους τροποποιήσεις στους 1-5 κύκλους εγκρίθηκαν με την αριθμ. C (2021) 5966 / 5.8.21 απόφαση της ΕΕ και με την αριθ. C (2021) 8466 / 18.11.2021. Σημειώνεται, επίσης, ότι, έχουν κοινοποιηθεί ο έκτος και έβδομος κύκλος της επιστρεπτέας προκαταβολής και επιμέρους αλλαγές των λοιπών κύκλων στην ΕΕ για έγκριση. Σκοπός του μέτρου είναι η ενίσχυση επιχειρήσεων ανεξαρτήτως κλάδου, που έχουν πληγεί λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού Covid-19 κατά τους μήνες Μάρτιο έως Δεκέμβριο 2020 και Ιανουάριο έως Μάρτιο 2021 (επιμέρους διαστήματα ανά κύκλο), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις οικείες υπουργικές αποφάσεις. Το μέτρο συνίσταται στην παροχή ενίσχυσης συγκεκριμένου ύψους, το οποίο, πληρουμένων

συγκεκριμένων προϋποθέσεων, επιστρέφεται εν μέρει στο κράτος. Ο προϋπολογισμός ανέρχεται περί των 9 δις ευρώ και για τους επτά κύκλους.

2. του καθεστώτος αποζημίωσης ειδικού σκοπού σε αυτοαπασχολούμενους, ιδιοκτήτες ατομικών επιχειρήσεων, συμπλοιοκτησίες, κοινωνίες αστικού ή κληρονομικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα με εξαίρεση τις κοινωνίες κληρονόμων εταίρων Ε.Π.Ε, καθώς και επιχειρήσεις με τη μορφή ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων, περιορισμένης ευθύνης εταιρειών και ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (ΙΚΕ), εκτός των ανωνύμων εταιρειών, οι οποίες δεν απασχολούν εργαζόμενους ή απασχολούν μέχρι και είκοσι (20) εργαζόμενους (ήτοι σε υποσύνολο των ΜΜΕ) και οι οποίοι πληρούν τις τιθέμενες στις σχετικές ΚΥΑ προϋποθέσεις. Έχουν λάβει χώρα τέσσερις κύκλοι (σχετικές οι εγκριτικές αποφάσεις της ΕΕ με αριθ. C (2020) 3189 final / 11.5.2020 (SA 57165) και C (2020) 5376 / 30.7.2020, C (2020) 7451/22.10.2020). Ο συνολικός προϋπολογισμός του μέτρου ανήλθε κατ' εκτίμηση σε 550 εκ. ευρώ (δεδομένης της εξαίρεσης των ΑΕ είναι αμφίβολο κατά πόσο οι αναφέρουσες αεροπορικές εταιρείες θα ήταν επιλέξιμες).

3. του καθεστώτος συνεισφοράς του Δημοσίου για την αποπληρωμή δανείων πληγέντων δανειοληπτών λόγω της νόσου Covid-19 - Πρόγραμμα Γέφυρα (ν. 4714/2020). Με το εν λόγω καθεστώς οφειλέτες, εγγυητές ή συνοφειλέτες πάσης φύσεως δανείων (στεγαστικών, καταναλωτικών, επιχειρηματικών) που εξασφαλίζονται με την πρώτη κατοικία τους, εφόσον έχουν πληγεί από την πανδημία του Covid-19 και πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια και λοιπές προϋποθέσεις, μπορούν να ωφεληθούν από την συνεισφορά του Δημοσίου επί των ως άνω δανειακών οφειλών τους για διάστημα 9 μηνών, συνολικού προϋπολογισμού 665,7 εκ. ευρώ. Το καθεστώς εγκρίθηκε με την αριθμ. C (2020) 7981 final / 12.11.20 απόφαση της ΕΕ (SA 58555). Η εν λόγω απόφαση έχει τροποποιηθεί με την αριθ. C (2021) 7938 final / 03.11.2021 (SA 100197) απόφαση της ΕΕ, και παρατάθηκε για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών.

4. του καθεστώτος συνεισφοράς του Δημοσίου για την αποπληρωμή επιχειρηματικών δανείων πληγισών λόγω της νόσου Covid-19 ΜΜΕ επιχειρήσεων – Πρόγραμμα Γέφυρα II, συνολικού ανώτατου προϋπολογισμού περί των 793 εκ. ευρώ, βάσει του τμήματος 3.1 του ΠΠ (ν. 4790/2021). Με το εν λόγω καθεστώς μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), με την έννοια του Παραρτήματος Ι του Καν. 651/2014, εφόσον έχουν πληγεί από την πανδημία του Covid-19 και πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια και λοιπές προϋποθέσεις, μπορούν να ωφεληθούν από την συνεισφορά του Δημοσίου επί των επιχειρηματικών οφειλών τους για διάστημα 8 μηνών. Το καθεστώς εγκρίθηκε με την αριθ. C (2021) 3523 final/ 12.05.21 απόφαση της ΕΕ (SA 62341), η οποία έχει παραταθεί με την αριθ. C (2022) 376 final / 18.01.2022 απόφαση της ΕΕ.

5. του καθεστώτος αυξημένης αποζημίωσης ειδικού σκοπού για την ενίσχυση επιχειρήσεων λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, για τον μήνα Απρίλιο 2021. Το μέτρο συνίσταται στην παροχή ενίσχυσης συγκεκριμένου ύψους σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, πληρουμένων συγκεκριμένων προϋποθέσεων. Ο προϋπολογισμός ανέρχεται στα 130 εκ. ευρώ. Το καθεστώς εγκρίθηκε με την αριθμ. C (2021) 5522 final / 28.07.21 απόφαση της ΕΕ (SA 63212).

6. του καθεστώτος επιδότησης παγίων δαπανών για το διάστημα Απρίλιο – Δεκέμβριο 2020, βάσει του Τμήματος 3.12 του ΠΠ ή του 3.1 του ΠΠ για συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων (νέες και

επιχειρήσεις με νέα υποκαταστήματα) που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του Τμήματος 3.12 καθώς και για τις εταιρείες ΚΤΕΛ ΑΕ και ΚΤΕΛ. Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή «πιστωτικού» για ασφαλιστικές εισφορές και φορολογικές και άλλες οφειλές προς εξόφληση οφειλών της επιχείρησης (εφόσον θα έχουν προκύψει έως 30.06.22) με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: οι δικαιούχοι ανήκουν στους άμεσα πληττόμενους κλάδους της ελληνικής οικονομίας -όπως προσδιορίζονται στην ΚΥΑ αριθμ. ΓΔΟΥ 808/21 (ΦΕΚ Β 3354), παρουσιάζουν μείωση τζίρου 30% το 2020 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, ζημία την ως άνω περίοδο 2020 σε σχέση με το 2019 και απασχολούν εργαζομένους. Η ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1,5 εκατ. ευρώ ανά ενιαία επιχείρηση, ενώ η ανώτατη ένταση ενίσχυσης είναι 70% επί των επιλέξιμων δαπανών (90% για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις). Το καθεστώς εγκρίθηκε με την αριθ. C (2021) 6485 final / 27.08.21 απόφαση της ΕΕ (SA 61574) και έχει τροποποιηθεί με τις αριθ. C (2022) 376 final / 18.01.2022 και C (2022) 4636 final / 28.6.2022.

7. του καθεστώτος δανειακής διευκόλυνσης για τη στήριξη ιδιωτικών επενδύσεων (RRF) λόγω των συνεπειών εξάπλωσης του Covid-19 συνολικού προϋπολογισμού 2 δις ευρώ και αφορά το σύνολο των επιχειρήσεων χωρίς εξαιρέσεις και το σύνολο της επικράτειας. Το καθεστώς εγκρίθηκε με την αριθ. C (2022) 3282 final / 16.05.2022 απόφαση της ΕΕ (SA 101963).

Όσον αφορά τις ανωτέρω υποθέσεις (α/α 1--7) οι επισπεύδουσες υπηρεσίες που έχουν πρόσβαση στις μεμονωμένες ενισχύσεις βάσει εκάστου καθεστώτος θα μπορούσαν να παράσχουν ενημέρωση για το εάν έχουν ενταχθεί σε αυτά τα καθεστώτα και οι αναφερόμενες στην εν θέματι αναφορά κοινοβουλευτικού ελέγχου επιχειρήσεις.

Σημειώνεται πως και άλλα Υπουργεία, έχουν θεσπίσει διάφορα μέτρα ενίσχυσης, στο πλαίσιο των οποίων είναι πιθανό να μην εξαιρείτο ο τομέας των αεροπορικών εταιρειών, ωστόσο περαιτέρω λεπτομέρειες θα πρέπει να παρασχεθούν από αυτά.

Τέλος, διαβιβάζουμε το παρόν στο Υπουργείο Τουρισμού για τα θέματα αρμοδιότητάς τους.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Συν/να: Πέντε (5) Σελίδες (Το με αρ. πρωτ. 77643 ΕΞ / 2021/29.06.2021 έγγραφο με θέμα «ΓΝ 065/2021: «Αίτημα χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στην εταιρεία IFLY Α.Ε για αποκατάσταση ζημιών λόγω της πανδημίας COVID-19.»)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
3. Υπηρεσία Συντονισμού